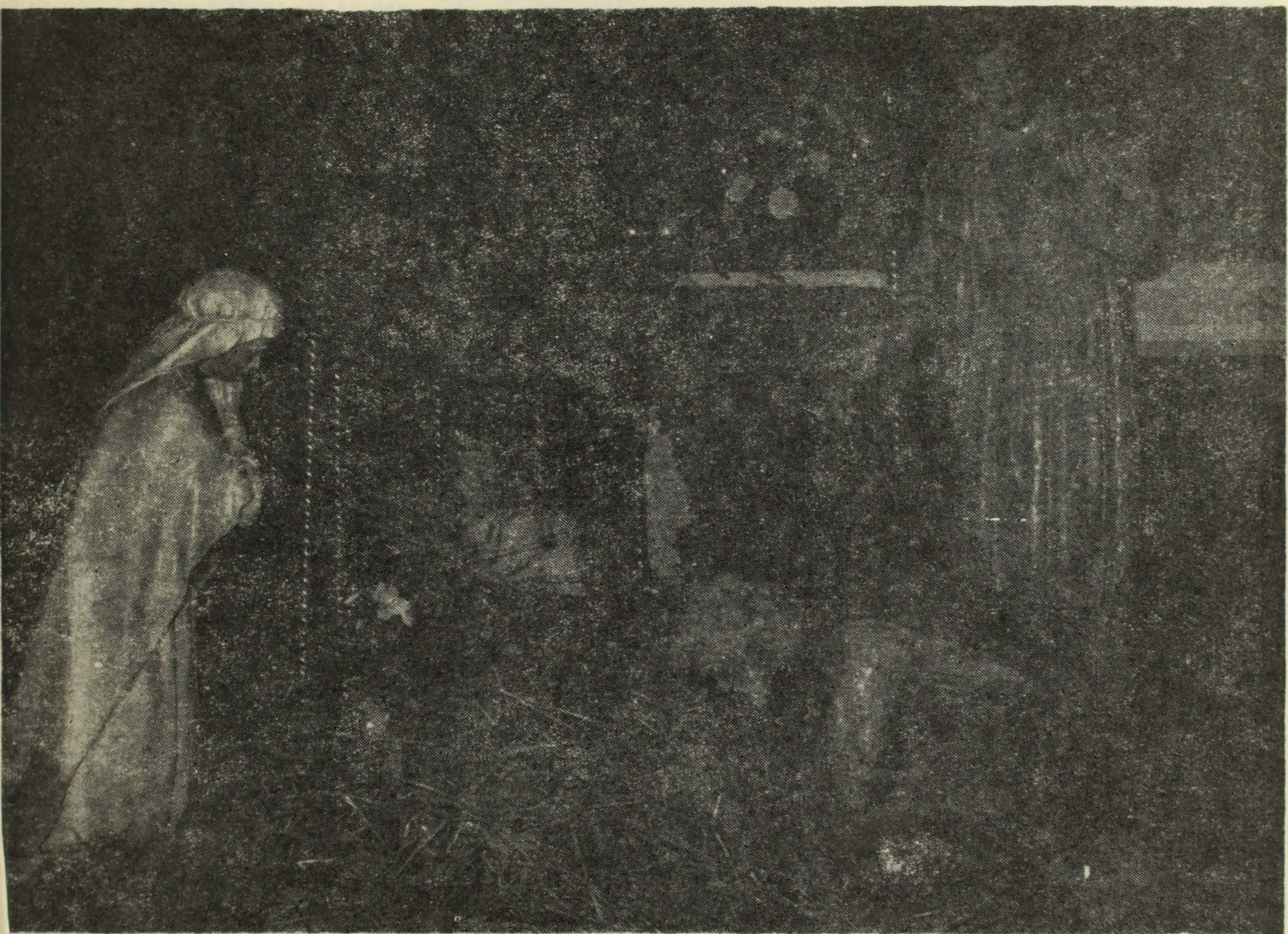

BAČKO KLASJE

VJERSKO-INFORMATIVNI LIST

SVE NARODU BOŽJEM OVE MJESNE CRKVE KOJA SLAVI ROĐENJE ISUSOVO, PREDSTOJNIKU OVE NAŠE CRKVE, BISKUPU MATIJI, SVIM BISKUPIMA NAŠE DOMOVINE, SVEČENSTVU I REDOVNIŠTVU, SVOJ BRAĆI OSTALIH KRŠĆANSKIH ZAJEDNICA KOJE ŽIVE SA NAMA NA OVIM BOGODANIM BAČKIM RAVNICAMA, TE SVIM LJUDIMA DOBRE VOLJE, OBITELJE MIRA I RADOSTI TE PUNINU ŽIVOTA I LJUBAVI ŽELI UREDNIŠTVO.

IZ SADRŽAJA OVOGA BROJA:

- Da li će se Isus roditi i ovog Božića? Str. 3.
- Hoćeš li slaviti Božić? Str. 4.
- Papa Wojtyła — novo proljeće Crkve Str. 5.
- Veliko „hvala” u Baču str. 6.
- 100. obljetnica djela: „Bog s čovjekom”. Str. 11.

PRED TAJNOM UTJELOVLJENOG BOGA

Bačko Klasje, koje se pojavilo na našim horizontima, sudeći po pismenim reakcijama, primljeno je od strane vjernih srđaca sa puno ljubavi i nade. Evo i drugog broja, sva prožeta božićnom tematikom.

Stara tradicija koja vuče svoje korijenje još iz stare postojbine, sa tvrdog hercegovačkog kamenjara, odakle dođoše naši pređi gotovo pred tri stotine godina, dobila je svoje dolično mjesto u sadržini ovoga lista. Riječ je o pučko-vjerničkom običaju slavljenja »materica« i »otaca«. Vjerojatno je ta tradicija imala svoje korijenje u krćanskom promatranju sv. Obitelji, pa su iz toga razumjeli da proslava »majćina dana« i »oćeva dana« stvara u ove predbožićne dane posebno toplu obiteljsku klimu, stavljaćući Bogorodicu i sv. Josipa kao uzor krćanskim oćevima i majkama. Ta misao posebno dobiva na vrijednosti poslije dokumenta pape Pavla VI. o štovanju Bogorodice. Tamo se, naime, posebno istiće, da je adventsko vrijeme, vrijeme istinskog i dubokog štovanja Bogorodice. A nema ispravnijeg štovanja Bogorodice od isticanja, vrednovanja i življenja pravih vrijednosti majćinstva i oćinstva u liku djevićanskog oca i majke. To i jest pravi smisao ovih vjersko-narodnih običaja.

Rođendan Bogoćovjeka Isusa Krista poveo nas je u razmišljanju na one evanđeoske tekstove u kojima smo pokušali naći svu stvarnost Isusova rođanja za naš ćas. Može li se Isus ponovno roditi? Ta zar ne osjećamo tolika krizna žarišta u srcima, obiteljima i narodima, gdje samo Isus može dati rješjenje? Zato ovaj broj želi biti pravi izazov da pokušamo stvoriti potrebite uvjete, dati svoj dio, kako bi velika obećanja postala stvarnost.

Kao vjernici nismo mogli ne osjetiti valove koji se šire iz Vatikana. Ovu nadu koja se rodila sa papom Wojtylom. Osjetili smo se jedno i sa našom domaćom Crkvom. Ona je u ove dane sva bila zagledana u jedan veliki lik naše katolićke vjernićke prošlosti, u posljednju našu katolićku kraljicu Katarinu Kotromanić.

Sa posebnom smo ljubavlju i pažnjom sva nastojanja naše mjesne Crkve. Od Baća koji novim poletom pokušava jednu obnovu vjerskog života, preko Subotice, gdje su se mladi nastojali zaustaviti pred idealno krćanskog braka do Monošćora koji je želio svoju vjeru siliti u zlatnu krunu i njome okruniti zavjetni lik Bogorodice, ćiju su posebnu zaštitu osjetili za vrijeme prošlog rata. Sve smo htjeli pokupiti, da ne propadne ni jedan djelić života ove naše Crkve, već da nam svima to bude poticaj, te da se tako probudi ova naša mjesna Crkva i zaživi jednim punijim, svjesnijim i radosnijim krćanskim životom.

Jućer sam iz Zagreba primio list »Baćko klasje«. Možeš misliti koliko sam bio sretan kad sam ugledao ono što je bila želja jednog ćitavog naraštaja. Ćestitam od srca svima koji su učinili ovaj vaćan i odvaćan korak... Ad multos annos! Veoma sam zadovoljan cijelim listom, što dakako ne znaći da kao i ostala ljudska djela ne može biti tu i tamo bolji. Sviđa mi se da ste dali dosta mjesto domaćim temama. U tome i jest smisao toga lista a ne da nadomješta Glas Konćila, Veritas... Što bude više dolazio do izraćaja u listu život biskupije, dekanata, župa, redovnićkih zajednica i vjernika Baćke, to će on biti sve traćeniji list.

TOMO VEREŠ

Kad sam ugledala prvi broj ovoga našeg vj. inf. lista, što je niknuo na baćkim ravnica ma skupa s rano posijanim zrnima orunjenoga klasja žita, istinski sam se obradovala. Bogu hvala! Hvala i svima koji su marljivo priređivali tlo te naše kulturne oranice i po njem vješćim perom sijali zrnca svoga uma i srca...

Proćitavši Uvodnik, spontano sam se sjetila stihova jednog našeg relig. lirskog pjesnika koji kliče:

»Horizonti gore — žarom nove zore!«... (M. Š.)

Da li se i na ovome početku možemo nadati da sviće »nova zora«? — Kadgod se u nekom kraju ili drušćvenoj sredini pojave nova znaćajna događanja, po kojima ljudi živnu, mi volimo reći da se nešto budi, obnavlja, ide naprijed... I radujemo se. Tako i ovaj puta mislim da s pravom u nama niću radosne nade. Dao Bog da ne potonu.

M. A.

Pozdravljam »Baćko klasje« i želim da nastavi sa izvješćivanjem o događajima u subotićkoj biskupiji, o događajima Katolićke Crkve u našoj domovini i u katolićkom svijetu. Ako tako bude radio imat će pristup u svaku katolićku kuću u sjevernim dijelovima naše domovine pa i šire.

E. S.

Prije dva dana dobio sam posve slućajno u ruke »Baćko klasje« i kada sam vidio naslov veoma sam se obradovao. Kada sam malo detaljnije proćitao jednostavno mi je stao dah od oduševljenja. Mislim da je tako nešto trebalo već davno pokrenuti. Nadam se da ovo nije samo jedan bljesak, nego da će jednog dana početi kontinuirano izlaziti.

I. P.

Radujem se da je napokon i na hrvatskom jeziku izdat list tj. »Baćko klasje«. Želim puno blagoslova. Naravski da meni možete slati po jedan primerak. S vremenom ćemo vidjeti hoće li još tko narućiti ovaj vjersko-informativni list...

FISCHER ANTAL

TREĆI EKUMENSKI SIMPOZIJUM

Ekumenski pokret, koji u svijetu dobiva sve veće znaćenje posebno nakon II. Vatikanskog sabora, ima za cilj, ostvarenje one Isusove želje: »da svi budu jedno«.

U tom smislu svake godine održavaju se simpoziji, ekumenski sastanci kao i molitveni sastanci. Tako je i ove godine Bogoslovski fakultet Srpske pravoslavne Crkve organizirao treći međufakultetski ekumenski simpozijum u suradnji sa katolićkim teološkim fakultetima u Ljubljani i Zagrebu i to od 12. do 15. listopada u Arandelovcu. Bili su prisutni predstavnici pravoslavni bogoslovni fakulteta iz Skoplja i Beograda, te katolićkih fakulteta iz Zagreba i Ljubljane kao i protestantskog fakulteta iz Zagreba. Bili su još prisutni šumadijski episkop dr. Sava Vuković i slovaćki evang. biskup dr. Juraj Struharik iz Novog Sada. Kao gost prisustvovao je i prof. dr. Ahmed Smailović sa islamskog teološćkog fakulteta iz Sarajeva.

Glavna tema simpozijuma bila je: Crkva u suvremenom svijetu u tom svjetlu su razmotreni i zaključci i rezultati sa poslednjeg, drugog simpozijuma, koji se održavao u Lovranu 1976. godine. Bilo je prisutno oko 100 sudionika. To je još jedno svjedoćanstvo želje i nastojanja da ekumenizam bude što konkrećniji.

Na kraju simpozijuma predloćen je slijedeći program za budući sastanak:

— Da se slijedeći ovakav skup odrđi u Sloveniji i da traje barem tri dana.

— Predloćena je i tema: Ekumenski duhovni život na području Jugoslavije.

— Izraćena je želja da sva sredstva komunikacije rade na promicanju ekumenske djelatnosti.

S tim je simpozijum završio rad, koji bi se morao nastaviti na svim poljima vjerske djelatnosti.

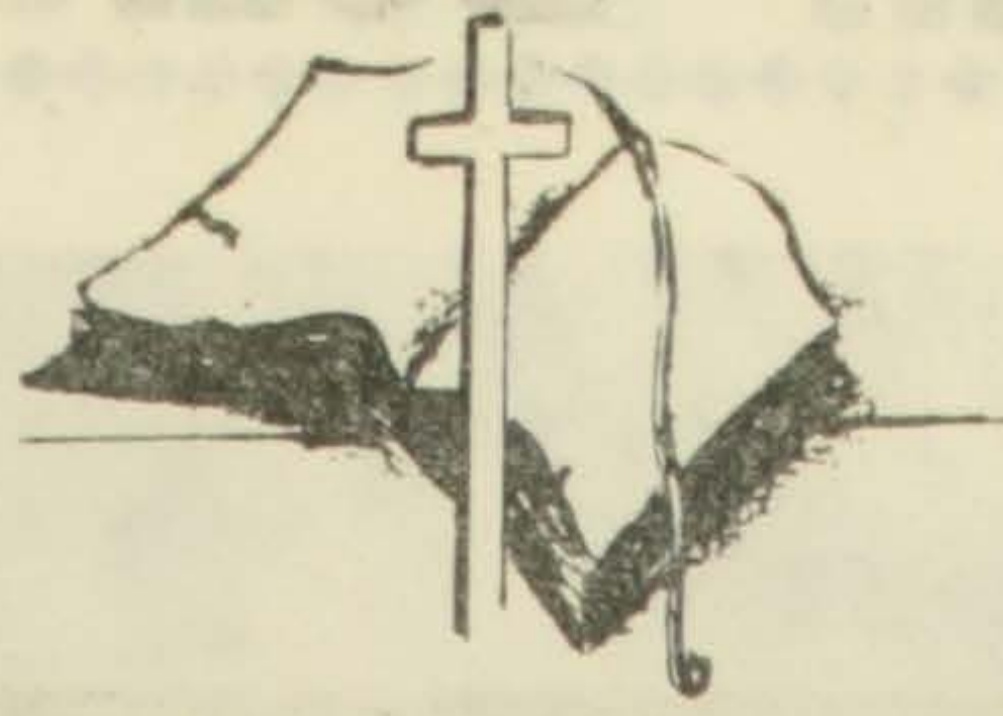
A. Đ.

Riječi tvoje Gospodine, duh i život

Može li se Isus uopće još jednom roditi? Nije li istinita riječ, da Krist jednom umrijevši i uskrsnuvši više ne umire? Svakako u smislu ponovnog dolaska u novom utjelovljenju to se više ne može dogoditi. Ali na različite načine on se duhovno-otajstveno rađa i danas. Možemo govoriti o njegovu otajstvenu rođenju pod prilikama kruha. Bit će to istinska stvarnost i ovoga Božića: svi će naši oltari postati »kuće Kruha« — Betlehemi. No ovoga puta bismo se željeli pozabaviti jednim probnim vidom i mogućnošću duhovnoga rađanja Isusa kroz riječ sv. Pisma.

Stara je vjera Crkve, da je u Sv. Pismu utjelovljena Riječ Božja, da je u njoj prisutan sam Isus. Kada o ovoj realnosti razmišlja Pavao VI, onda se ovako izražava: »Kako Isus postaje prisutan u dušama? Prijenosom riječi prelazi Riječ, Sin Božji, koji je postao čovjkom. Moglo bi se ustvrditi, da se Gospodin utjelovljuje u nama kad prihvatimo da njegova riječ dođe živjeti u nama. »Zatim nabraja neophodne uvjete da bi se to i dogodilo.

Kao prvi uvjet potrebno je riječ Božju pomljivo slušati. Bog progovara samo u posvemašnjoj šutnji srca. Drugim riječima, potrebno je posve smiriti svoje srce od svih briga, tjeskoba, zabrinutosti. Treba jednostavno sa psalmistom sjesti, u jednostavnosti srca, i čekati da čujem što mi to govori Gospodin. Jedino svjetlo na koje se u ovom poslu smijemo osloniti jest svjetlo žive vjere; tako nam kroz evanđelje progovara Utjelovljeni Bog — Isus Krist. Zatim tu riječ treba u srcu čuvati. To znači, tu riječ treba ne samo prihvatiti, nego je valja u srcu pohraniti i — poput Marije — o njoj razmišljati. Pustiti da se ta riječ u nama ukorijeni, da postane naša svojina. I tako će malo pomalo naše misli ustupati mjesto mislima Isusovim, naše želje željama Isusovim. Tako se kršćanin približava sve više onom idealu kojega Pavao stavlja svim vjernicima: »Živim ja, ali ne više ja, nego živi u meni Krist.« Evo tajne novog Isusovog rođenja u duši! A to bi trebala postati stvarnost u svakoj krštenoj duši, jer bez toga Božić neće imati svu dubinu svoje stvarnosti. I konačno, tu riječ treba pretočiti u naš život i naše djelovanje. Tada se Krist rađa i u našim međusobnim odnosima. Svaka dobro življena riječ unosi tu božansku Isusovu poruku u naše međusobne odnose. Kada nas ona potiče da nešto zamolimo zajedno u ime Isusovo, onda je to On koji moli. Kada nas zahtjevno postavlja pred dilemu: da li ići dvije milje ili dati gornju haljinu; kada ta riječ biva oživotvorena, tko onda tu ne prepoznaje Isusa? Ili kada traži da ljubimo kao on i neprijatelje svoje, tko u ostvarenju ove riječi ne vidi odraz njegova lika? Tako, dakle, u svakoj življenoj riječi Isus postaje prisutan u našim međusobnim odnosima. To je jedan vid istinskog Isusovog rođenja.

Isusovo rođenje u Crkvi

Jedna rečenica u evanđelju nas pomalo zbunjuje, ali i ohrabruje: kada su mu se apostoli približili i rekli da ga njegova majka i braća čekaju, On odgovara: »Moja braća i moja majka jesu oni, koji slušaju riječ Božju i vrše je«. Dakle, postoji mogućnost da po njegovoj riječi postanemo »njegova majka«. Kao što majka rađa, tako i mi možemo rađati Krista u dušama upravo preko riječi. Sv. Grgur Veliki veli: »Moramo znati da onaj koji je brat ili sestra Isusu po vjeri postaje majka po djelovanju riječi. Ako netko njegovom riječju čini da se rađa u duši bližnjega ljubav prema Gospodinu, taj gotovo kao da rađa Gospodina, jer ga rađa u srcu onoga, koji sluša njegovu riječ i postaje majkom Gospodina. »Istu misao ponavlja Pavao kada tvrdi: »ta u Kristu Isusu po Evanđelju ja Vas rodih.« Augustin pak promatra Crkve koje su rođene iz riječi Božje: »I sami apostoli, na kojima je Crkva ustanovljena, slijedeći Kristov primjer, propovijedali su riječ istine i radali Crkve. »Tako je Crkva rođena posredstvom Riječi.

Postoji još jedna rečenica u evanđelju, koja življena, na poseban način rađa Isusovu prisutnost u zajednici Crkve: »Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima« (Mt 18, 20). Ovo mjesto iz evanđelja citira i II Vatikanski Koncil i to na više mjesta želeći probuditi svijest Isusove prisutnosti u zajednici Crkve. Tako u dokumentu o svetoj liturgiji govori da je Isus »prisutan kada Crkva moli i

DA LI VAM JE POZNATO DA SE U PREDVORJU KATEDRALE U SUBOTICI MOGU DOBITI SVA ZNAČAJNIJA KATOLIČKA IZDANJA KNJIGA, NOVINA, ČASOPISA, KALENDARA, KAO I POBOŽNIH PREDMETA? KADA ULAZITE U KATEDRALU ZAUSTAVITE SE. MOŽDA ĆETE KOJOM KNJIGOM ILI ČASOPISOM MOĆI OBOGATITI SVOJU VJERSKU KULTURU; VRIJEDNOM KNJIGOM UPOTPUNITI SVOJU BIBLIOTEKU ILI NEKOME NABAVITI ZGODAN PRIGODAN DAR!

Da li će se Isus roditi i ovog Božića

slavi njega, koji je obećao: gdje su dvojica... U dokumentu o obnovi redovništva govori da je Isus prisutan u zajednici braće i da je to smisao samostanskog života: »Ljubavlju Božjom, koja je po Duhu Svetom razlivena u srcima, zajednica kao prava obitelj, sabrana u njegovo ime, uživa njegovu prisutnost.« Slično i u dokumentima o apostolatu vjernika i o ekumenizmu. Na ovu se misao veoma često navraćao i papa Pavao VI. u svojim govorima različitim zgodama i različitim skupinama, kardinalima na konsistoriju 1969. biskupskoj konferenciji Italije, župnicima Rima, te u tolikim zgodama vjerničkim masama.

Što to zgači biti sabrani u ime Isusovo? Znači biti sabrani radi njega, u ljubavi prema njemu. Dakle ne radi izvršenja kakva zadatka pa bio on i dobar, ne radi toga da nešto zajedno izmolimo, nego jednostavno radi Isusa. Oci su nabrojali i neke uvjete, da bi se ostvarila ta njegova prisutnost. Kao najvažniji uvjet spominje se ljubav prema bližnjemu i to radi Isusa i na Isusov način. Radi Isusa ljubiti brata znači prihvaćati ga, nastojati ga razumjeti i sve činiti sa sviješću: »sve što učinite jednom od moje najmanje braće meni učiniste«. Ali Oci govore da moramo ljubiti na Isusov način, to će reći, da smo u svojoj ljubavi spremni ići do one mjere koju nam je Isus postavio, a ta je da smo spremni dati i sam svoj život za bližnjega. Dati život, ponajprije, ne znači staviti glavu na panj za nekoga, nego mu neprestance biti spremni davati dio po dio svog slobodnog vremena, djelić po djelić svoga strpljenja, živeti i radeći za bližnjega.

Evo, dakle, načina kako se Božić može ponoviti u našoj stvarnosti. Ali to se događa samo onda, ako mi dadnemo svoj dio, ako uložimo potrebni trud i ostvarimo spomenute preduvjete. Učinimo li svoj dio, Bog je vjeran, osjetit ćemo toliku radost, toliko svjetla, toliku promjenu na bolje u srcima, u međusobnim odnosima, u obiteljima i u Crkvi, a po njoj u društvu. A, Isus je upravo radi toga došao. Govorio je da je došao da donese oganj i što drugo hoće nego da se rasplamti i da se na njemu toliki ogriju. Hoće li se tko ovog Božića ogrijati na mojoj vjeri i ljubavi?

Hoćeš li slaviti Božić?!

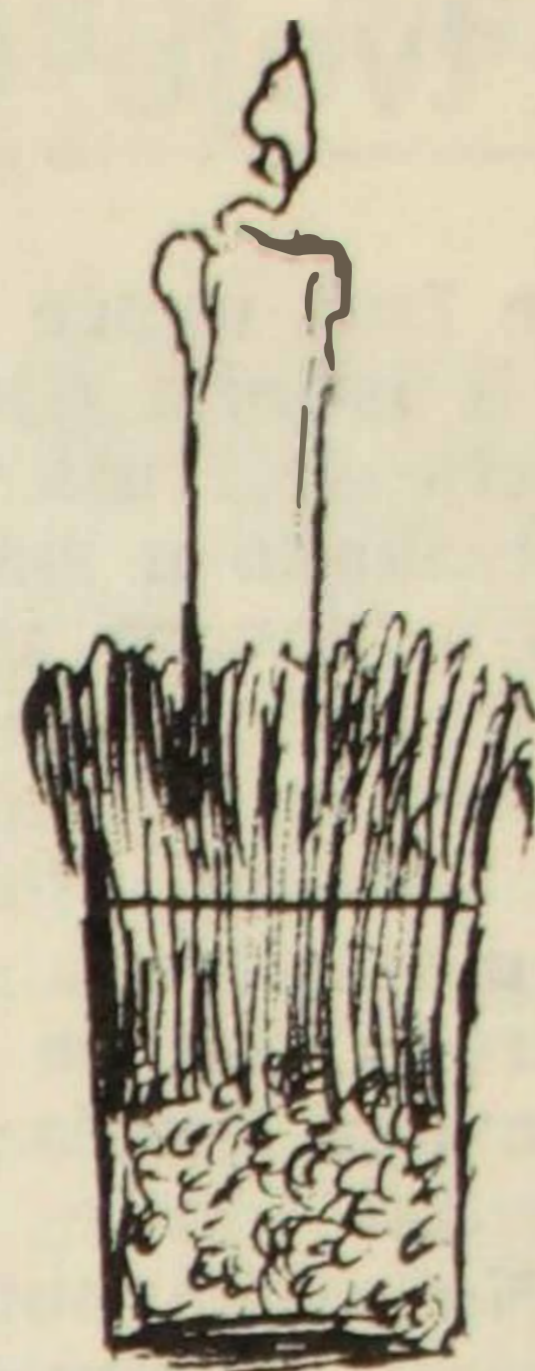
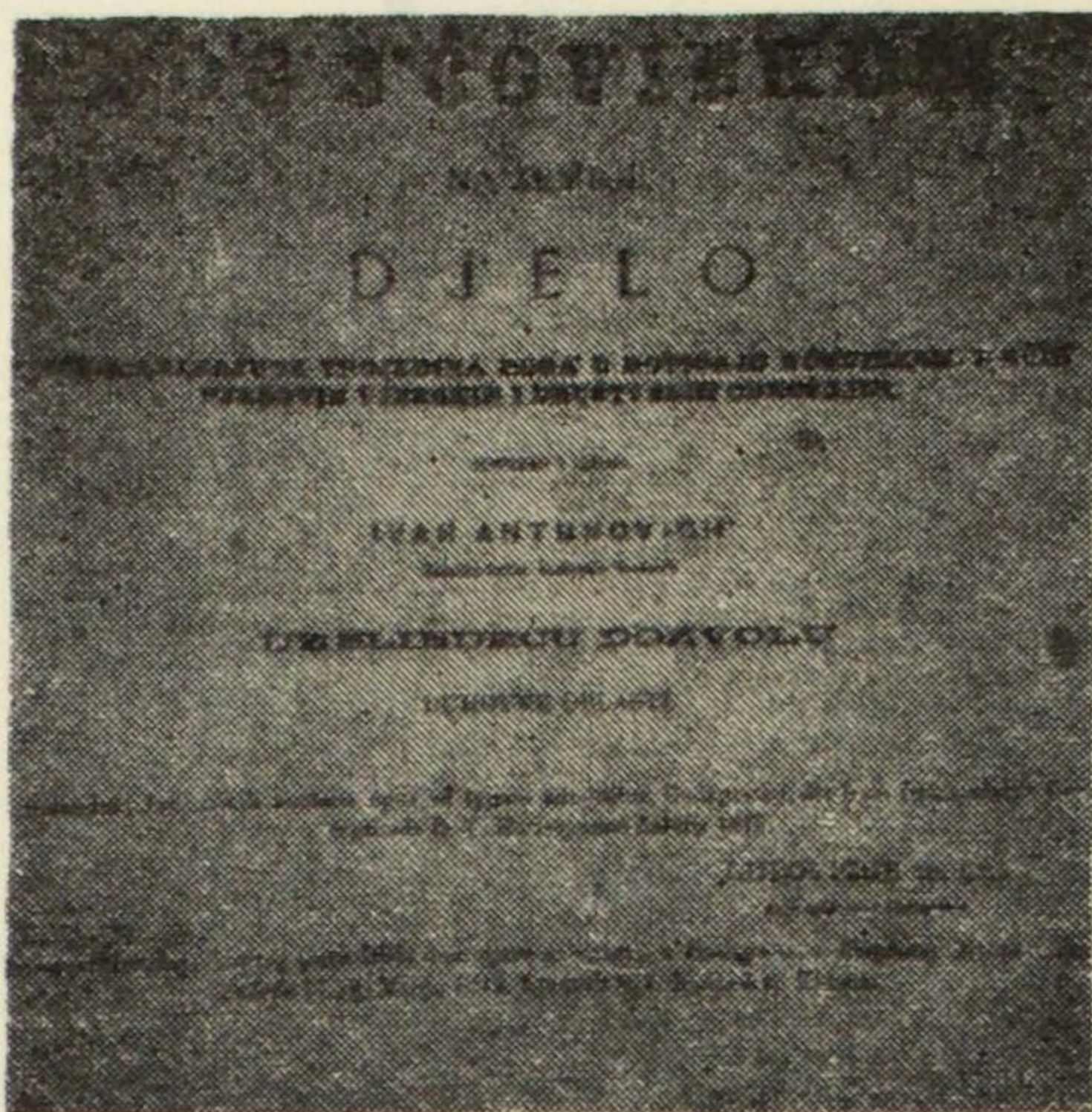
Kada vjera uđe duboko u tki-vo jednog naroda, ona ga vidno preobražava i mijenja. Tada se u tom narodu rađaju pokreti, poduhvati i novi oblici življenja. Oni vjekovima napajaju pojedince i narode novim elanima, koji ostaju neizbrisivi. Upravo bjelodana tada postaje riječ Kristova: „...dođoh da život imaju, u izobilju da ga imaju.” (Iv. 10, 10). Ljudima se tada otvaraju oči kao slijepcu, te jasno uviđaju važnost i smisao besmrtnih napora. Tada nastaju veličanstvene katedrale, svetišta, sirotišta; pune se sjemeništa i samostani; rađaju se sveci: Franjo Asiški, sv. Ignacije, Maksimilijan Kolbe i mnoštvo nepoznatih.

Pokazatelj vjere jednog naroda jeste Božić. Možemo posve sigurno reći da je Božić najdraži dan u godini. Njemu se rađuju svi. Njega slave svi. Za njega se pripremaju svi: stari, mladi, djeca.

S koliko radosti, čara, intime i očekivanja doživljavamo taj dan! Kolike duše tada propjevaju, (mnoge su to ovjekovječile u božićnim pjesmama), kolike divne slike su ostale kao vječni spomen božićne radosti! Obiteljsko ozračje?... Narodni običaji: božićna grana, zamedljana rakija, zamedljani orasi, jabuke, luk, šljive!

Sve je tada drugačije. Božić je sposoban sve izmijeniti na bolje i slađe.

Za čovjeka bez nade opet sine zvijezda: Bog je odlučio postati čovjekom. Rodio se od žene, nama u svemu jednak, osim u grijehu, da nas od grijeha oslobodi: „Ljubav Božja prevelika, primi pravu put čovjeka, s neba siđe dolje radi grešnika...” (Božićna pjesma: Oj, pastiri.) Zato je Božić čuđenje: „Oj, pastiri, čudo je novo...” ; veselje: „Veselje ti navješćujem, puče kršćanski...” ; dobrodošlica Bogu: „Zdrav budi, mili Gost...” Na Božić se čovjek ponovo rađa sa svojim Isusom za spremnost na veću čovječnost: da bude malen kao On, blag i dobar kao On, da bude osjetljiv za druge. Tako Božić postaje stvar-

nost koja ostaje kao živi znak rođenog Boga radi čovjeka.

Sve je važno što je uz Isusa došlo: Njegova majka Marija, Njegov poočim sv. Josip; pastiri, čiju je štalicu posudio za svoje rođenje; tri mudraca sa istoka, koji simboliziraju tolike duše koje putuju kroz zapreke svoje savjesti za Zvijezdom; nevina djeca, koja su prva potvrdila svojim životima da je ovo Dijete vrednije i od njihovih života. Iako je Crkva prihvatila i službeno stavila u kalendar neke od njih ili prije ili poslije Božića, onima najrevnijima to nije bilo dosta.

Od pamtivijeka tamo u Hercegovini, Hrvati-katolici vide u Mariji Uzor-Majku, a u sv. Josifu Uzor-Oca, a mali Isus postaje Uzor-Dijete. Najbližu nedjelju prije Božića od davnine slave kao dan očeva pod nazivom „Oci” ili „očići”, a jednu nedjelju prije toga slave kao dan svih kršćanskih majki tzv. „Materice”. Kod seobe ispred Turaka, oni to nose sa sobom u Bačku, gdje se i dandanas ovi dani slave. Mala djeca žure ulicama i atarovima, od kuće do kuće, od salaša do salaša pozdravljajući: „Hvaljen Isus, čestitam vam materice!” Odrasli tad odlaze čestitati svojim živim roditeljima, a pokojnima za tu zgodu nose cvijeće na grob. Jabuke, orasi, novčići i maramice najčešći su pokloni kojima majke darivaju svoje čestitare. Tada svaka žena, koja voli život i želi mnogim životima obogatiti svijet i svoj narod, postaje ponosna. Dobiva priznanje. Otac bolje uviđa svoje mjesto u obitelji kad mu djeca javno i iskreno izraze svoje: „Čestitamo!”

Čestitari

NANA

Kako je lipa jutrom u zoru:

hitra, laka, vedra, vesela;

pogled joj mio, blag,

dobre je volje, osmijeh joj drag.

Oči su njene pune vedrine,

Nanom je zovu dičica njena.

Čista je, vridna, kosa joj uredno

spletena —

to je naša mlada Bunjevka —

Žena.

Prva ustaje jer pos' o zove,

dičicu u školu sprema,

dobra je, radina i misliš — ravne

joj nema!

Matija Dulić

-MI.

PAPA WOJTYLA

— novo proljeće crkve

Teško je prikazati u jednom kratkom prikazu sav početni zamah djelovanja pape Ivana Pavla II. Njega ne samo talijansko, nego i svjetsko novinstvo sa toliko ljubavi jednostavno zove »papa Wojtyla«. Već je skoro dva mjeseca od dana njegova izbora koji je presenetio svijet, no stupci po novinama kako katoličkim tako i svjetovnim puni su udivljenja i zanosa potezima pape Ivana Pavla II. Novinare taj najnemirniji soj ove naše ljudske obitelji osvojio je one subote kada je sišao među njih, da se sa svakim od njih susretne kao bratom, da po njemu pošalje svoj pozdrav narodu i zemlji iz koje potiče. U par navrata interesirao se je kod hrvatskih novinara jesu li od Glasa Koncila. Diplomate osvaja svojom bratskom ali jasnom riječi nadahnutom evanđeoskom ljubavlju. Rim je zadivio susretom sa svojim sunarodnjacima. Hrvatski odjel radio Vatikana je rekao da je to bio prizor kojega bi kistom ili dljetom trebalo ovjekovječiti. Kada se papa rastaje od svoje domaće Crkve, kada u zagrljaju kleči sa svojim učiteljem i primasom Wyszyńskim, a vjerni Poljaci plačem i pjesmom daju oduševljenju maha. Tako se Crkva u slavenskom svijetu predstavlja u svom pravom svjetlu pred očima svjetske javnosti.

Zatim se papa svojski baca na svoj redoviti posao: prima kardinale, biskupe, državne predstojnike, predstavnike odijeljenih kršćanskih zajednica. Slijede njegovi susreti sa rimskim klerom, sa rimskim redovnicama, rimskim bogoslovima. Nalazi vremena da posjeti bolesne biskupe i kardinale. No jedno mu ne izmiče iz vida: on želi snažno naglasiti vjernički vid svoga služenja. Ne može se ne zapaziti da mu je prva briga bila da hodočasti u staro svetište Majke Božje u Mentorellu. Tko u tome ne prepoznaje vjerničku dušu sina Crkve Božje u Poljskoj? Ta zar nije napisao u svom jednostavnom grbu riječi: »Sav Tvoj« — »Totus Tuus«! On vjeruje u pomoć Majke Crkve i pošao je da pod njezino okrilje stavi svoje papinsko služenje. Baš tu, pod okriljem Bogorodice, osjetio je da je najprikladnije mjesto da u svom »govoru na Gori« stavi sebe i svoje služenje u živi otajstveni i molitveni odnos »sa beduinom u svojoj stepi, sa karmelićankom ili cistercitom u dnu njihovih samostana, sa bolesnicima na ležaju njihove patnje, sa potlačenima i poniženima... »Osjetio je bilo svoje domaće rimske Crkve, koju j Bog u svojim planovima odredio da bude sjedište univerzalne Crkve, a da pri tom ne izgubi svoj nacionalni integritet i zato hodočasti prvom zavjetniku Italije sv. Franji u Asiz. Potresnoga je bilo vidjeti i čuti kada se predstavlja kao hodočasnik. A molitva koju je izrekao sv. Franji ostat će u povijesti Crkve kao klasična vrijednost. Evo samo djelića te molitve: »Franjo, ko-

Iz crkve u domovini i po svijetu

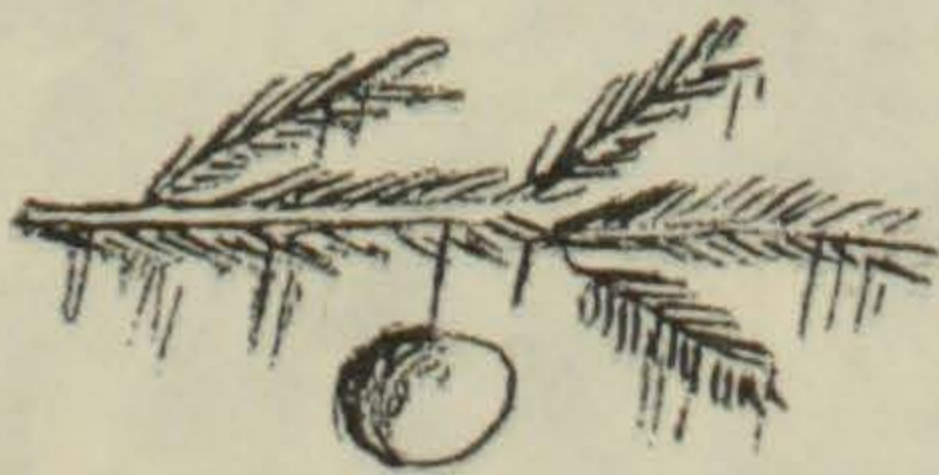

Papa i kard. Wiszyński

ji si približio Krista svome vremenu, pomozite nam približiti Krista našem vremenu, našim teškim i kritičnim vremenima... Pomozite nam da sve riješimo evanđeoskim ključem, da bi Krist mogao biti put, istina i život za čovjeka našega doba. To moli tebe, sveti sine Crkve, sine italske zemlje, papa Ivan Pavao Drugi, sin zemlje poljske.« Kad je završio netko je glasno uzviknuo: »Svetosti govorite još!« Istoga dana pohodio je i drugog zaštitnika talijanske Crkve, sv. Katarinu Sijensku, nepismenu djevicu koja je bila najveći savjetnika papa onog vremena. Na njezinu grobu je govorio o ulozi žene u životu Crkve izvodeći to iz biblijske slike Crkve kao Zaručnice i Majke.

Živo se uključio u zbivanja u Crkvi i u svijetu. Prima Biskupske konferencije pojedinih zemalja i naroda; sugerira im smjernice razvoja njihovih mjesnih crkvi. Posebno je značajan njegov susret sa suspendiranim tradicionalističkim biskupom Marcelom Lefebvre-om.

Stvaraju se novi odnosi i nova klima unutar Crkve. Crkva postaje življa. Postaje predmetom interesa svijeta. Bude se nade i mnogi očekuju novo proljeće Crkve.

Vatikan, 23 studeni — Danas prije podne je papa Ivan Pavao II. primio u posebnu audijenciju apostolskog pronuncijata u Jugoslaviji Mons. Mihaela Cecchini. O sadržini razgovora vatikanski tiskovni ured nije dao nikakovo saopćenje.

POSLJEDNJA BOSANSKA KRALJICA KATARINA

Na dan 25. listopada ove godine navršilo se pet stoljeća kako je na glasu svetosti umrla posljednja bosanska kraljica Katarina, udovica kralja Tomaša. Čitav naš narod proslavio je tom prigodbom njezinu časnu uspomenu. Proslave su tom prigodbom održane u Sarajevu, Sutjesci, kao i u malom mjestu Otinovcima, blizu Kupresa, gdje je Katarina provela posljednje dane svoga boravka u našoj Bosni i na starim podigla novu crkvu. Tu svečanost su uzveličali i dva naša metropolita — Vrhbosanski nadbiskup mons. dr. Marko Jozinović, i, kao gost, splitski nadbiskup mons. dr. Frane Franić, a oko njih se okupilo veliko mnoštvo hodočasnika iz mnogih okolnjih kao i drugih mjesta Bosne i Hercegovine.

Mnogi su hodočastili i na njezin grob u Vječni grad Rim, sa željom da bismo u njezinom primjeru našli snagu da odlučnije idemo putem kreposti i ustrajnosti u vjeri i ljubavi prema Bogu i blišnjemu.

Kraljica Katarina se rodila 1424. u Hercegovini, kao kćerka moćnoga hercega Stjepana Kosača. U svojoj 22. godini udala se za bosanskog kralja Tomaša Ostojića. Postoji predaja da je za tu zgradu donesena iz riznice splitske katedrale zlatna kruna, urešena biserima i dragim kamenjem, pa se kralj pokazao s novom kraljicom razdraganom narodu.

Lijepo je sve počelo, i kraljica Katarina vjerojatno nije ni slutila da je čeka veoma trnovit put u budućnosti. Jer, već 1461. umro je kralj Tomaš. Katarina je ostala s dvoje djece, Sigismundom i Katarinom. Samo dvije godine iza smrti kralja Tomaša, Turci su u vrlo kratkom vremenu pregazili Bosnu, a kraljica bježi s djecom prema Konjicu, a odatle u malo mjesto Ston. Ali na putu Turci su zarobili djecu odveli ih u Tursku i poturčili ih, a kraljica bježi u Dubrovnik odakle želi spasiti svoju djecu, ali bez uspjeha. Poslije toga se zaputi u Rim gdje stiže 1466. napadajući se da će u srcu kršćanstva moći nešto učiniti za svoju zemlju i djecu. U Rimu kraljica je primljena s velikim poštovanjem i papa Siksto IV. dodijelio joj je palaču »San Marco« za stanovanje i godišnju rentu za izdržavanje. Tu je stupila u treći red svetog Franje. Pred kraj života ostavila je u nasljedstvo Svetoj Stolici svoju domovinu Bosnu, a 25. listopada 1478. u 55. godini života preselila se u vječnost. Pokopana je u crkvi Ara caeli, gdje joj mnogi i danas hodočaste. Tako je ona i simbol vjernosti i ljubavi prema Bogu.

Veliko »Hvala«

Znadenito ime Bač

Može se nekom činiti nevjerojatnim da ljudi mogu u sebi kriti toliko plemenitosti, velikodušnosti i ljubavi jednih za druge koja poput žeravice prekrivene vlastitim pepelom čeka trenutak da bukne u veliki plamen. Ova misao me zaokuplja kad mislim o Baču koji je, od svoje kulturne, političke, strateške, a najviše vjerske slave, došao na niske grane. Na prvi pogled, kad se dođe u Bač sve djeluje tiho i mirno, a starine: samostan sa franjevačkom crkvom, tvrđava-stari grad, župna crkva, župni stan, koji će uskoro biti zamijenjen drugim, napunjavaju posjetioca jednom poviješću opterećenom uspomenom... Dosta je samo pročitati novoizašlu knjigu „Drevni Bač“ od dr. Ante Sekulića, i vidjet ćemo da već car Justinijan g. 535. spominje biskupiju u Baču. Taj grad, na rijeci Mostongi vidio je Arpadoviće, Mongole, Turke, kraljicu Elizabetu, sv. Ivana Kapistrana, mohačku bitku itd. Obnovom i ponovom uspostavljanjem Subotičke (Bačke) Biskupije 1968. g. obnovljen je život u toj slavnoj nadbiskupiji, koja je u svoje vrijeme imala sjedište u Baču.

Župska crkva u Baču

Ima života u starom Baču

Odlaskom u mirovinu dotadašnjeg župnika, dekana i athiprezbitera msgr. Ivana Topalić, rodnom iz Bača, koji više zbog bolesti nego zbog godina ustupa mjesto sadašnjem župniku g. Stjepanu Beretić. Pored nastavljanja svijetlih koraka svoga predčasnika, novi župnik je razbudio žar svojih vjernika i izrazio želju da se razbukti starost i mladost u župi;

Župnik i zastupstvo Crkvene općine u Baču našli su puno povjerenja kod mladih. Oni su u veoma lijepom broju svojim živopisnim nošnjama sudjelovali u ovom slavlju. Već dan prije lijepi broj mladih je pristupio sakramentu pomirenja, da tako slavlje započne iznutra jer sutra će doći gosti: u sv. Pričesti, a i mladi prijatelji iz župe Bošnjaci, iz Slavonije. Gosti i domaći zajedno će proslaviti taj dan župske zahvalnosti.

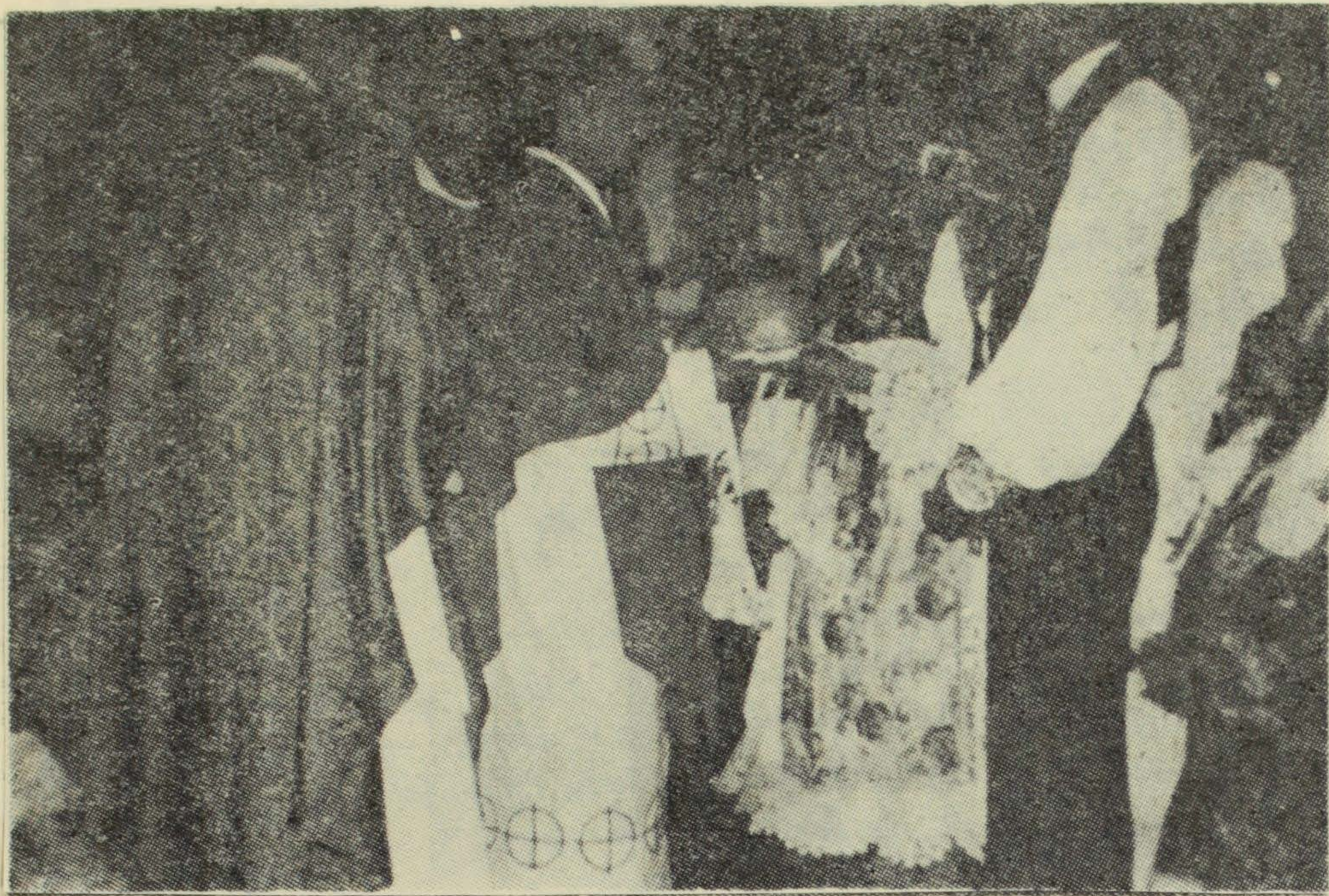
Bač središte okupljanja

Župnik se nije prevario. Smatrao je da je Bač sposoban postati srce i duša okupljanja vjernika, pa i onih preko Dunava i sve sjediniti u zahvaljivanju. Trebalo je samo početi i sve se orila gromka pjesma h v a l e iz mladih srca -kako to samo šokački Hrvati znaju i umiju. A još bolje bude kada se braća udruže iz okolnih sela, skupa sa selom Bošnjaci. Lijepo narodne nošnje jednih i drugih stvarale su šaroliku sliku naroda koji je uvijek znao povezivati vanjsko sa unutrašnjim.

Mladi u Baču

u Baču

Prinos darova

Na prikazanje su mladi donosili simbolične darove: kukuruza, šećerne repe, žita, paprike, krumpira... sve ono što rađa plodna zemlja Bačka. Pridajući plodove zemlje i rada ruku čovječjih, mladi su u ime cijele zajednice vjere govorili: „Hvala Ti Gospodine za križ života, za svijeću koja je znak Isusa Krista vođe i svjetla našega života...”

„Hvala ti Gospodine za pšenicu s naših njiva, za kukuruz, za slatke plodove, za povrće naših vrtova...”

„Hvala Ti Gospodine za kruh koji su umijesile naše majke...”

Tako su se redali jedni za drugima mlade Bačlijice sa novim i novim „hvala”. Na kraju prinošenja darova čule su se još ljepše riječi zahvale za ono što nije na rukama, već u srcu:

„Hvala Ti Gospodine za dar Pape i Biskupa, koje si nam dao, da u njima prepoznamo Tebe!”

„Hvala za očeve i majke, darovatelje i čuvare života naših, za naše bolesnike, za trenutke boli...”

Hvala Gospodine za dar našeg župnika, nositelja jedinstva u našoj župi...!”

Tko se ne bi pridružio ovakvom slavlju, gdje se sve voli, za sve zahvaljuje?

Kad se bratska srca slože...

Nakon himna hvale „Tebe Boga hvalimo — „što se orio 15. listopada ove godine u crkvi sv. Pavla u Baču, počelo je bratimljenje između župa Bač i Bošnjaci pod vodstvom župnika g. Antuna Bačić. Došao je pun autobus mladih iz Bošnjaka. Za ručak su gosti bili u pravom smislu riječi „razgrabljeni” od domaćina. Kolikima je bilo krivo što i oni nisu dobili barem jednog gosta. A bilo je gostiju i iz okolnih mjesta, koji su došli na zajedničko slavlje. I oni su bili uzvanici na ručku kod gostoljubivih Šokaca.

Svečano slavlje su predvodili: mjesni župnik, G. Antun Bačić i Jakob Pfeifer, župnik u Odžacima, rodom iz Bača, dok je svečanu propovijed govorio gost — g. Antun Bačić. On je u svojoj propovijedi naglasio kako smo mi kršćani sposobni prijeći preko razlike naroda i nacionalnosti, jer nas krijepe isti Kruh Života u eurahijstijskoj gozbi sv. Mise, jer u molitvi stojimo pred istim Ocem nebeskim, jer nas sve jednako drži milosrđe istog Oca nebeskoga... Zato su se kod te zahvalne svečanosti jednako radovali katolici Hrvati, Mađari, Nijemci i Slovaci, koji sači-

njavaju tu zajednicu Božjeg naroda u Baču.

Tako je tom zgodom u „Nedjelju zahvalnosti” u Baču bilo izrečeno „jedno veliko hvala” od naroda, koji se osjećao jedno pred jednim Bogom, koji ih sve jednako ljubi i koji ih je u protekloj godini raznovrsnim blagoslovom obdario.

Zbogom-doviđenja u Bošnjacima!

Braća se teško rastaju. Jedva su sjeli za stol u kućama svojih prijatelja domaćina, već je trebalo kretati. Pjesma, veselje, zagrljaj..., to je bio vanjski znak one nutarnje povezanosti koja se rodila u Baču sa novom svečanošću. Svi su, osobito mladi, jedva čekali da dođe 11. studeni o. g. kad će se ponovo susresti sa svojim prijateljima, ali tada u Bošnjacima.

Kada se zna naći što leži u najdubljim dubinama plemenitih ljudskih duša, tada se rađaju veličanstvene stvari koje su kadre oduševiti i zagrijati svako srce. Tako je to bilo u Baču...

DUHOVNA OBNOVA U SUBOTIČKOJ KATEDRALI

Svake godine o blagdanu Bezgriješnog Začeca, subotičani se okupljaju u svoju katedralu na duhovnu obnovu. Pobožnost traje devet dana i završava obnovom posvete Srcu Marijinu. Obnova se sastoji od dnevne mise i propovijedi. Ovogodišnje teme nose zajednički nazivnik »Duhovno hodočašće u Fatimu«. Izredali su se razni propovjednici obrađujući pojedine teme iz Fatimske poruke. Kao gost dva dana je propovijedao Dr. Ilija Živković, profesor iz Đakova. Vjernici su danomice dolazili unatoč hladnom vremenu. Bezgriješna, koja je zaštitnica i Majka pokazala je i ovaj puta svoj mačinski zagovor!

GRADIMO LJUBAV...

Šest dana se okupljalo dvadesetak mladih na predavanja koja su pod gornjim naslovom željela mlade pripremiti za brak. U Subotici, u prostorijama župe sv. Terezije, izredali su se svećenici, liječnik i bračni drugovi, govoreći mladima o životu koji je nezamisliv ako nije izgrađen ljubav — još i više — ako se ljubav stalno kroz cijeli život ne gradi. Ovakva predavanja su zamišljena tako da se održavaju u jeseni jednom i u proljeće jednom. Koji ta predavanja pohađaju samim time su spremni i ne moraju prije vjenčanja pojedinačno pohađati tzv. predavanja za brak.

Trinajsti listopad u Bačkom Monoštoru

Svanuo je Zavjetni dan Monoštoraca. Dan, koji u vjernicima ove župe pobuđuje uspomenne ozbiljne, teške, ali i pune vjere. Vraća ih u prošlost iz 1945. godine. Njihovu župu tom zgodom je pohodio čudesni Božji blagoslov u zaštiti Fatimske Gospe. Monoštor je molio, pokoru činio i zavjetovao se. Tom zavjetu ostao je vjeran do danas, Prošlo je već 33 godine. Na taj dan u podnevni sat oni se okupljaju na misu, misu zahvalnicu Fatimskoj Gospi. Tako je to bilo i ove godine, ali daleko svečanije i drugačije. Zapravo, jedinstveno. Toga dana našao se okružen brojnim svećenicima u Monoštoru naš biskup Matija Zvekanović. Donio je sobom lijepi znak, koji je dar vjernika iz Monoštora, a to je zlatna kruna za milosni kip Fatimske Gospe, koji se čuva u njihovoj Crkvi. Kruna je, uz ostale prikazne darove, položena na oltar na kojem je biskup s desetak svećenika služio zavjetnu sv. misu, točno u podne. Nakon evanđelja srdačnim riječima biskup se obratio okupljenom mnoštvu, govoreći o jednom narodu, koji je posebno vjeran Gospi. govorio je o duboko vjernim Poljacima i o Čenstohovi. Nije ni slutio da će upravo tih dana biti, iz toga naroda, pozvan na papinsku stolicu kardinal Karol Wojtyła, nadbiskup Krakova; pod misom su svi molili za sretan izbor sv. Oca. Biskup je govorio o Gospinom srcu, o ljubavi, dobroti, a zatim o ođnosti Marijine djece. Nakon sv. mise biskup je izmolio blagoslovnu molitvu nad zlatnom krunom, zatim se popeo do Gospina lika i postavio joj na glavu krunu ukrašenu sa pedeset bisera, dok je zvono svojim sveća-

nim zvukom davalo oduška radosti svih okupljenih vjernika. Tada su svi klekli i izrekli posvetu Fatimskoj Gospi. U toj posveti je njihova molba, njihova zahvalnost i njihova ljubav. Djeca su razdragano izvela program recitacija Marijinih kreposti. Bili su smjeli, glasni i dostojanstveni.

Poslije podne, poslije večernje mise, ponešen je kip rukama mladića u procesiji oko Crkve, Gospa pogleda svoje Monoštorce, svi da vide kako je lijepa Njena nova kruna! Taj simbol ljubavi, Gospina kruna, ukrašena je sa pedeset Zdravo-Marija od bisera i sa pet Očenaša od dragog kamenja. Kako je bilo divno povjerovati, da su s tom krunom pošla i naša srca u susret Mariji!

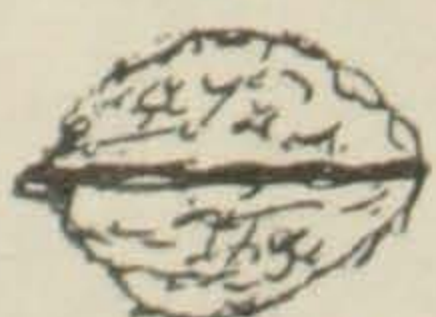
OSTAVITE ME

Što me smetate u mojim traženjima
i plašite se vihora u zjenama,
kad ne možete
pomoći htijenjima
i ne nudite svjetla tminama?

Uporno je kucalo moje sree
pred tuđim vratima
za kap ulja bakljama
i ugasila se iskra nadanja
zbog leda i mraza
u vašim oknima.

Pustite me samog k morima,
možda će zvijezde
biti na svodovima,
vjetar će smetati sjenama,
težit ću — kao olupina —
k lukama.

Naći ću svoje svjetlo
u nekom kutu,
na nekom brijevu
u slomljenom boku,
prekriženim daskama
i probodenim rukama.

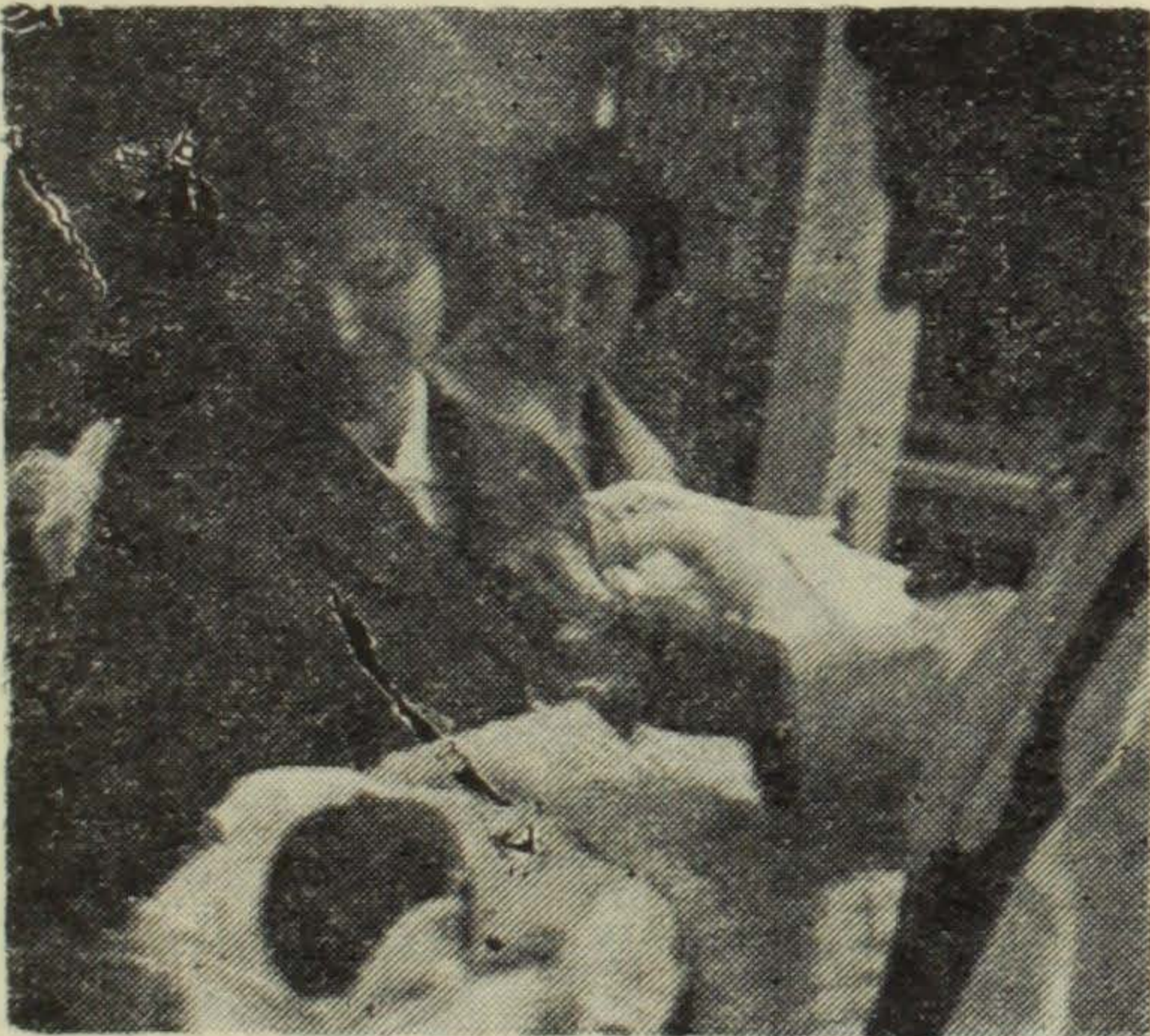

MLADI U CRKVI

Tražite i naći ćete!

Mladost je neprestano traženje. Čim se dijete rodi, već traži svoje mjesto u novoj sredini. Na poteškoće odgovara pobunom-plače. Kada progovori, traži razumsko objašnjenje stvari i pojava: postavlja mnoštvo pitanja. Roditelji su na mukama kako zadovoljiti toliku radoznalost. Na nejasnoće odgovara prkosom. U sedmoj godini traženja su već tolika, da roditelji ne mogu zadovoljiti. I na scenu stupa škola. Sve dalje se razvija vrtoglavom brzinom — do punine zrelog čovjeka. Sve je to vrijeme ispunjeno naglašenim traženjem, povremenim pobunama i razočaranjima.

Tako je to u društvu općenito, a tako je i u Crkvi. Za Crkvu je to radost i tjeskoba. Radost, jer mladi traže — žele — svoje mjesto u Crkvi; tjeskoba, kako im to na vrijeme i prikladno osigurati. Za to su odgovorni roditelji, papa, biskupi, svećenici, župske zajednice, katehete i katehistice. Uzor je jasan — Isus Krist, a ozračje je ljubav. Nigdje nam nije zabilježeno da je Isus grdio djecu, ili nam je zapisano da ih je grlio i blagoslivljao! Nije se ljutio na mlade. Najdraži učenik mu je bio Ivan — mladić! Rado je boravio u kući Marte, Marije i Lazara — mladi! Jedino znamo da je bio tužan, kada je bogati mladić odbio njegov poziv.

Bebe, tražite...!

Isusa — bebu — roditelji su odnijeli u Hram i prakazali Gospodinu. Obavili su sve po Zakonu! Kršćanski roditelji nose bebe u Crkvu i traže za njih krštenje, milost, vjeru itd. Tako je bar nekada bilo. Danas već neki to ne čine. Zašto? Nevjera, neznanje, strah, nehat ili...? Takve bebe bih rado potakao da traže svoje pravo koje imaju u Crkvi po kršćanskim roditeljima. Bebe, plačite, vrištite! A roditelji to neka shvate da želite, da vas prikažu Gospodinu. Neka shvate da vjernički, shodno i odgovorno, trebaju tražiti za vas krštenje; da vas tako od najranije mladosti posvete Gospodinu. A roditelje, koji učine sve po Zakonu — po vjeri — očekuje blagoslov: »Dijete je raslo i jačalo, napunjujući se mudrošću. I milost je Božja počivala na njemu« (Lk. 2,40).

Djeco, tražite...!

Jednom, kada je Isus bio veoma umoran, apostoli su branili djeci pristup k njemu. Nato ih je Isus ukorio i naredio da mališane puste. Još im je i napomenuo da je »takvih Kraljevstvo nebesko«. Time je naglasio da je djeci mjesto oko njega — Isusa! Opravdao je njihovo traženje. No, to je i upozorenje svima koji se bave djecom, da ne smiju ni na koji način sprečavati djecu da idu k Isusu. Za odgovorne u Crkvi to znači, da za djecu trebaju uvijek imati vremena, pa čak i onda, kada su umorni od svakodnevnih napor-nih poslova. To u prvom redu vrijedi za roditelje, za oba roditelja: i tatu i mamu! Moraju imati vremena da djeci govore o Isusu, da ih vode k Isusu.

Neka žena se tužila susjedi kako joj djeca ne valjaju, jer neće u crkvu. Kao, ona ih šalje, a oni neće! Susjeda joj odgovori kako ona uopće ne šalje svoju djecu u crkvu, nego ih vodi. To, roditelji! Djecu ne treba slati, nego voditi u crkvu.

Djeco, vi imate pravo biti oko Isusa. Vi trebate biti u crkvi i na vjeronauku. To Isusa veseli. Isus vas voli. Tome se raduje svećenik. I on vas voli. Tome se raduje časna sestra — katehista. I ona vas voli. Djeco, tražite svoje pravo. Tražite od tate, od mame od župnika i od časne sestre, da vas puste k Isusu. A ako vam netko brani ići u crkvu ili na vjeronauk, odgovorite s Isusom: »Zar niste znali da ja moram biti u kući Oca moga?« (Lk. 2,49).

Mladi, tražite...!

Kada govorimo o mladima u širem smislu, mislimo na sve od rođenja pa do negdje dvadesetpete godine. U užem smislu mislimo samo na mlade od početka sazrijevanja — puberteta, — pa do pune zrelosti. To, dakako, nije uvijek moguće precizno izraziti godinama. No, zna se na koje se razdoblje misli. Iz dječjeg doba prelazi se u mladenaštvo. To razdoblje je najburnije, najinteresantnije, i, na svoj način, najljepše. Tada su traženja posebno naglašena. Za to treba imati sluha. I Crkva mora znati oslušivati taj »zvučnik«.

Isus nam je i tu uzor. Vidimo ga kako na pragu mladenaštva — bilo mu je dvanaest godina — odlazi u Jeruzalem s roditeljima. Tim se zrelije i odgovornije uključuje u zajednicu svoga naroda. Postaje aktivan u centru vjerskog života. U Hramu sluša, pita i mudro odgovara. Prisutni su zadivljeni njegovom mudrošću i ozbiljnošću. Čak su i roditelji iznenađeni i smeteni. Možemo samo zamisliti, kako su zaiskrile staračke oči hramskih učitelja, dok su slušali takvu mudrost. Tako nešto još nisu doživjeli. Razumijemo i Marijinu zbunjenost, dok promatra i sluša, kako njen sin ravnopravno

raspravlja s odraslima i učenicima. U svakom slučaju misli, da je ovoga puta pretjerao. Stoga slijedi blagi ali jasan prijekor. Zašto? Sigurno mlada majka onoga momenta nije shvatila da joj sin nije više dijete.

O Isusu nam, iz tog razdoblja, nije ništa više zapisano u Bibliji. Pomalo smo razočarani. Htjeli bismo znati nešto više o njegovoj mladosti. No, ipak nam je zabilježeno ono bitno: »A Isus je napredovao u mudrosti, rastu i milosti pred Bogom i ljudima« (Lk. 2,52). Ne znamo detalje, ali znamo bit. Njegovo mladenaštvo je ispunjeno rastom u mudrosti i milosti »pred Bogom i ljudima«. Zapisan je i njegov odnos prema roditeljima: bio im je poslušan! A naznačen je i odnos roditelja prema njemu: »Njegova majka sve je te događaje brižno čuvala u srcu« (Lk. 2,51).

Sve je ovo veoma znakovito za vjerničku mladež. U tome su date bitne odrednice za plodonosno traženje. Obitelj i Crkva naznačeni su kao osnovna i najvažnija polazišta za istinski rast mladih. Ako se to nema u vidu, traženje može biti uzaludno. Zar nas činjenice ne opominju? Zar mladi ne napuštaju Crkvu upravo u vrijeme kada je Isus nastupio u Hramu? Crkva danas mlade u tim godinama označava pečatom Duha Svetoga. Želi im dati do znanja da računa na njih. Poziva ih na aktivniji, plodonosniji život u Zajednici. A što se često događa? Krizmanjem neki posve prekidaju vezu s Kristom, s Crkvom. Ako to žele izbjeći, trebaju tražiti put koji je naznačen u Kristovu primjeru. Od obitelji trebaju tražiti da im se pruže uvjeti za kompletni rast: rast »pred Bogom i ljudima«. Ne bi se smjeli zadovoljiti samo dobrom ishranom, ukusnim oblačenjem, pristojnim stanom i primjerenom školom. To je, bez sumnje, sve potrebno, ali nije cjelina i punina za mladog vjernika. On treba rasti, ne samo u mudrosti, nego i u milosti; ne samo pred ljudima, nego i pred Bogom. U Crkvi, konkretno u župnim zajednicama, trebaju tražiti uvjete, da mogu slušati, pitati i odgovarati. Kako će mladi rasti, ako u obitelji nikada ne govore o Bogu, ako ne postoji jedna vjernička klima? Kako će naći svoje mjesto, ako nitko u obitelji ne čuva »brižno u srcu« sve što se s mladima događa? Mogu li mladi rasti ako župnik i ostali odgovorni nemaju za njih vremena, ili ga nemaju dovoljno? Sve to mladi imaju pravo i trebaju tražiti.

Mladi traže svoje mjesto u Crkvi. Oni, ustvari, traže Boga. Bog je prisutan u Crkvi, koja ima znakove pomoću kojih se Bog može naći. Boga treba tražiti. Vrijeme Došašća je vrijeme iščekivanja. Ali to je još više vrijeme traženja Boga. U Isusu Bog je došao među ljude. On je tu, ali ga svi nisu našli. Našli su ga pripusti pastiri i mudraci. Našli su ga svi oni koji su ga tražili od njegova rođenja pa do danas; od prvog Božića, pa do ovoga — ove godine, kojega se upravo spremamo svečano proslaviti. Ali, pazite! Božić može slaviti samo onaj, ko je našao Boga.

Dida Bašina bolest

Snig pada u krupnim pahuljama i mir među ovim salašima još mirniji, a i u duši mi mir. Znam, moji virnici su također u miru. Obavili su Božićnu ispovid, pa sve zamišljam kako su im duše čiste i kako se Milost Božja spušta na njih kao ove pahulje sniga na tihu zemlju. Zanio se ja u blažena razmišljanja, razmatram svete istine bolje nego u bogosloviji, kad Šaro najavi gosta. Ulazi moj susjed, župnik Joza. Zadihan izuva čizme i govori pola sebi pola meni: „Čudo, čudo! Pravo pravcato čudo!”

Ne izgledaš baš kao da si iz Lurda stigao — dočekujem ga ja oprezno ne znajući kud smjera, a znam da je sklon podbadaanju. Ali Joza nit me gleda nit me sluša, nego samo ponavlja: „Čudo, čudo”.

Kad je već i Jozi čudo, onda ću rado poslušat, pomislih, a on započe:

„Pozvali me bolesniku. Došla Marga Josina prije Mise, ja već krenuo k oltaru i kaže da triba ići bolesniku. Dobro, odgovorim, ali kad sam htio u molitvi virnika spomenuti bolesnika, zamislim se tko bi to kod njih bio bolestan. No, tko je da je, pomolim se za njega da mu se Bog smiluje, pa da ga ozdravi ili primi. Posli mise odmah krenusmo, a mene kopka tko je bolesnik, ali nosim Sveto Otajstvo, pa ćutim, ali ne nosi ona pa i ne ćuti. Dida Bašo je kod nas — reče.

No lipo, pomislim. Mogao se i u varoši razbolit, a ne mene sad morit tri kilometra po blatu. A i znam ga ja. Nije se jedanput narugao viri i Crkvi, a sad hajde, popo, bez doručka žuri didi dušu spašavat, ali ne rekoh ništa, a ona nastavi: „Čestitali mi mi u nedilju Oce. Drago mu bilo, ali svejedno mi se učinio žalostan, pa ga pozovem na salaš, Znaite, snaja mora svašta otkrit, ali i svašta vidit”.

A tek popo, pomislim ja, ali i opet ne rekoh ništa.

I došao dida, ali većinom ćuti, a kad progovori, samo zanova. Pitao me jesam li kupila granu za Božić. Jednu malu, kažem, jer znam da je prije pravio sprdnju od grane. Znao je kazati da mu u kući ne triba šu-

ma. Ni slamu nije dao unositi, sad kaže: „Kakav je Božić bez grane na stolu i slame na podu?” Prominio se dida, ali opet, kao da mu nešto fali, pa sam mislila da vi dođete, pa da se ispovidi.

Šta? Dreknem ja, da su me u drugom šoru mogli čuti!:

I pogleda me Joza svojim obrvatim očima i malo zastane, a ja pomislim kako je toj jadnici bilo izdržati takav pogled, a on nastavi pogađajući, valjda, moju misao.

„Ona ni da trepne. Sitim se da je sveto Otajstvo kod mene, pa je mirnije upitam mislil' se on ispovidat ili ne?”

„Ne znam ja, gospodine, šta on misli, ali znam da mu ispovid triba”.

Gledam je, ne izgleda glupava, dica su joj pametna, pa je upitam je li dida smrtno bolestan.

Nije u krevetu, kaže ona, duša mu je tužna, a to je gore nego tilesna bolest. Virujem da će ga sveta ispovid okripit.

E, kad viruješ, pomislim, onda nek tvoja vira i Bog izađu s didom na kraj, a ja mu bome ne ću trpat Milost k'o kenkavom ditetu dudlu.

Tako nastavismo put do salaša, Marga s virom, a ja s Isusom i inatom. I nađemo didu kako sidi u pročelju smrknut, ali vidim, većma je tužan nego srdit.

„Kud Bog da, gospodine, po ovom nevrimentu?”

Bolesniku — promrsim i sidnem.

„Pa piš'ce? Kadgod su gospodina na koli il' na sonci nosili, a sad nek zupa piš'ce?!”

Htio sam mu već reći, da su kadgod bolesnici u krevetu sa propećem i očenašima uz upaljenu sviću svećenika čekali, a ne u pročelju, kô da prosce dočekuje, ali strpim se Isusa radi i svrnem pogled na njegovu unučicu a moju učenicu Ivanku. Sidi ona uz didu i reko bi da se s pola duše raduje što je vidim kraj dide, a s pola duše s didom tuguje. Ni ne čeka dida da ja štogod kažem, već nastavi:

„Ovi salašari nemaju ni konje. Prodali ih i kupili limuzine, ali nisu kupili puteve ni pamet, pa sad na traktoru idu do dućana. Vozaju se na prikolici, da prostitute k'o marva. A u kući, pogledajte, nit prave peći ni zapečka, k'o u kancelariji! A i ponašaju se kao u kancelariji. Onaj moj sin računa li računa. Eno kako se sprema za Božić — glanca kombajn k'o da će ga na božićnjak metnit. A ovi o'de, i pokaže na unuke, ne triba im grana. Šta će im šuma, kažu, u sobi, a nose kosu k'o da su iz šume došli. Misle, valjda, dosta je i to.

Udara dida nemilo, a meni žal dice. Vridni momci, vridniji i od oca, a pogotovo vridniji od ovog zajedljivog starca, ali ćutim i čekam šta će uraditi Isus i Margina vira. Momci se baš ne
(Nastavak na 11 strani)

Povjesni kutak

STOTA OBLJETNICA DJELA „BOG S ČOVIEKOM NA ZEMLJI”

Dvadeset godina vjernosti plemenitom nadahnuću, već zaslužuju poznju, a ako je izraženo u golemom pisanom djelu na 766 tiskanih stranica velikog formata, zaslužuje i poštovanje. Takvo je djelo „BOG S ČOVIEKOM NA ZEMLJI” od Ivana Antunovića, svećenika Bačko-kaločke biskupije, tiskano u Vacu 1879. god.

Djelo je nastalo iz plemenitog nadahnuća pisca da odraslim vjernicima, posebno mladim bračnim drugovima, pruži cjelovit kršćanski nauk, kao pomoć u životnoj borbi. Tako je napisana četvrta knjiga spomenutog djela, „koja predstavlja Boga s Čovikom u rimokatoličkom bogoštovlju, po Duhu Evangjelja iz nauka Isusova, njegove bezkrvne Žrtve, sedam Svetotajstvih, i po svetoj Majki Crkvi ustanovljenih Blagoslovih i Obredih zasnovanom. — Ujedno tumačeć kako se odnosi ljudi Družine duhom Isusovim ustrojavaju, i nadahnjuju u obitelji i državi”. Mi bismo, kraće, ali manje razumljivo rekli: liturgika, moralika i sociologija.

Uvidjevši da je potrebno ljudima pokazati temelj te nauke, napisao je knjigu o Crkvi, koja u sveukupnom djelu nosi naslov: „Knjiga treća predstavlja Boga s' čovikom, te pouku o djelujućem kraljevstvu božjemu u svetoj majci crkvi, počem od došašća Duha Svetoga do današnjega dana”. Pisac se koristio u prvom redu Djelima apostolskim, poslanicama Apostola, ali i opće povijesnim podacima, koji su kod čitaoca mogli stvoriti odgovarajuću sliku prve Crkve i pomoći mu da razumije osnovne i bitne činioce Kraljevstva Božjeg na zemlji.

Međutim, kako je i osnivanju Crkve predhodio period pripreme, Antunović se osjetio ponukanim da piše o Narodu Božjem u Starom Savezu i da prikaže povijest Isusova života i djelovanja. Tako je na hrvatskom jeziku objelodanjena, za tadašnje vrijeme, solidna biblijska povijest i egzegeza, koje su sadržava-

ne u prvoj i drugoj knjizi.

Uzevši u cjelini, djelo predstavlja kršćanski svjetonazor, na Objavi utemeljen, razumski obrazložen, narodu razumljiv i ljudima dobre volje prihvatljiv. Nadahnuto je istinskim rodoljubljem u vrijeme kada se budila svijest naroda, ali kada se i jedan značajan broj Hrvata u Ugarskoj, posebno obrazovanih ljudi, kako svećenika tako i vjernika, udaljio od svoga naroda i uključivao u tokove mađarske kulture. Time je narod slabio, jer su mu najsposobniji sinovi odlazili, a njegova izvorna kultura se bez njih nije mogla razvijati usporedo sa drugim nacionalnim kulturama. To je kod jednih izazivalo potištenost i osećaj ugroženosti, a kod drugih gnjev što vodi u nacionalizam. I u ovome djelu je Antunović izrazio kako osjeća dramu svoga naroda, na mnogo mjesta izražava žalost zbog njegova propadanja, ali ne ostaje u potištenosti, niti se predaje gnjevnom očaju. Nadao se protiv nade, da će zdrava nauka Katoličke Crkve obnoviti dušu naroda i da će se i on zajedno sa drugim narodima razvijati izvornom kulturom i uljudbom. Već u predgovoru kaže, da ga je u pisanju ovoga djela vodila, isključivo, ljubav prema svome narodu, koja nije u biti isključiva u odnosu na druge narode. Djelo zrači katoličkom otvorenosću i poštovanjem prema drugim narodima i njihovim kulturama.

Djelo zaslužuje da ga o stotoj obljetnici ne samo s poštovanjem spomenemo, nego sa istom ljubavlju s kojom je i pisano, čitamo, studiramo, razumijevamo i da se s njime okoristimo. Povijest je pokazala da Antunovićevo nada nije bila uzaludna. Na njegovom djelu nadahnjivali su se mnogi stvaraoci i doprinijeli kulturi i životu svoga naroda. Djelo „Bog s' čovikom na zemlji” i sada još ima u sebi pokretačku snagu života.

Durđin, 5. prosinca 1978.

Marko Vukov

Nastavak sa 10. strane

uzrujavaju. Andrija onako priko volje i priko knjige dobaci: „Vi ste nas tako učili!”

Dipi dida k'o opečen.

„Ja sam vas tako učio? Ja?” — zagrmi dida, čelo mu se još smrači, brada zadrće, a očima jauknu!

U to uđe Marga i donese kavu. Dida se malo zbuni i opet sidne. Marga bolje shvati što se s didom zbiva nego ja, namigne dicit i oni zajedno iziđu, a dida nastavi:

„To me i boli, gospodine, što sam ih ja tako učio. Odmetnio sam se i od Boga i od roda. Drž'o sam se zubima za vitar, a njih uhvatila promaja i pamet pomrsila, i sad ne možem popraviti”.

Nisu to tdava dica, probilim i ja da umirim razžalošćenog čovika, ali ni ne sluša me, već govori o sebi ljuće i oštrije nego o sinu i unucima. Ispovida se k'o sveti Augustin, a kaje k'o rakajani razbojnik. Vidim ja nema šale, pripravljam obrednik i priznam didi da sam i ne htijući k njemu došao. On se malo nasmije, a ja primetim koliko mu je Ivanka slična.

A što ti misliš, obrati se Joza meni, da je Bog na meni čudo učinio pa da se kô deva mogu napit i dva sata ne žednit? Marga ima viru, ali i pameti da doručak ponudi.

Livajući mu Tavankutski rizling, spomenem važnost vire u ditinjstvu, a on me u čudu pogleda i zapita kad se mislim pobrinut za domaćicu. „Otkad si došo na ovu župu Šaro je runio. Ne valja ti poso, reče. Kad je pas gladan, domaćin mu jadan!”

A tek gost? — dodam ja.

O tom po tom, a sad zbogom — reče i ode.

Salašar

Sjednica Svećeničkog Vijeća

Dne 7. studenog održana je u domu Biskupije plenarna sjednica Svećeničkog Vijeća subotičke Biskupije pod predsjedanjem subotičkog biskupa Matije Zvekanovića. Vijeće je raspravljalo o ulozi dekanata u svjetlu Koncila, o ekipnom radu svećenika i o provedbi u život biskupijskog pastoralnog plana.

PROSLAVA SV. NIKOLE TAVELIĆA NA BEZDANSKIM SALAŠIMA

Župa sv. Nikole Tavelića na bezdanskim salašima proslavila je svog nebeskog zaštitnika u nedjelju 20. XI. Liječnik dr. Ladislav Vlašić i supruga mu Klara postavili su god. 1939. u župskoj crkvi kip bl. Nikole, rad umjetnice Mile Vod. I kada su u godini proglašenja svetim Nikole Tavelića 1970. odlučili njemu u čast vjernici na Bezdanskim salašima podići crkvu, u Somboru su to sa radošću primili i svesrdno pomogli gradnju.

Ovogodišnje je proštenje dočekala nova lijepa ograda ispred crkve, što još više uljepšava ovu golubicu među našim bijelim salašima. Kod sv. mise vidno je zapažena zajednička i svesrdna uloga djece i omladine. Pod sv. misom pjevali su uz zvuke gitare. Na početku službe Božje jedna je djevojčica pozdravila sv. Nikolu zanosnom recitacijom, pripjevni psalam je otpjevala opet druga djevojčica. Kao i svake nedjelje i ovaj su put između sebe izabrali čitače.

Vrijedno je još spomenuti da ovdje pričesnici na početku mise stavljaju hostiju u pliticu i to kod prikazanja donesu na oltar kao žrtveni kruh sa svojih njiva, što će opet po pričesti ponijeti na svoje salaše kao Kruh života.

Suvišno je naglašavati da su sa ove crkvene proslave svi ponijeli sobom jedan ugodan duhovni doživljaj i još veću ljubav prema sv. Nikoli, svom nebeskom zaštitniku.

MARIJAN ĐUKIĆ-novi đakon

Naša biskupija je dobila još jednog đakona; 12. studenog u Đakovu je zaređen Marijan Đukić. Ređenje je obavio đakovački biskup mons.

Ciril Kos, koji je zaredio i pet svojih kandidata. Prisustvovao je veći broj svećenika, rodbine, prijatelja i veliko mnoštvo vjernika župske zajednice Đakovo. Marijan se je rodio u bosanskom mjestu Domaljevac, blizu Bosanskog Šamca, gdje mu žive majka i braća. Novi đakon je odlučio da svoj poziv od Boga primljen ostvaruje u ravnoj Bačkoj, koja ga čeka raširenih ruku i pruža mu široko polje rada za dobro naroda i slavu Božju. Ako Bog da Marijan će primiti sveti red prezbiterata na Petrovo 1979. godine. Molimo Gospodina da ono što u njemu započne, to i dovrši.

A. Đ.

PRIPRAVA ZA BOŽIĆ U ALEKSANDROVU...

Za malu župnu crkvu u Aleksandrovu je rekao dr. Celestin Tomić da je župska ali i Božja koliba. Baš zato što je premalena za tu veliku župu, duhovnu pripremu za Božić ne mogu obaviti svi zajedno, nego su podijeljeni na grupe. Početkom Adventa župnik je poslao vjernicima pismo, u kojem je pozvao sve na pripremu za Božić. Dne 9. XII. su se skupila djeca na zajedničku molitvu, sv. ispovijed, prigodni film. Ispunili su svoju crkvu. Sestre su prije toga par dana »prokrstarile« župom skupljajući rasuto.

SREBRNI PIR OBITELJI ETEROVIĆ

19. studenog u Bačkoj Palanci, pod Misom zahvalnicom, proslavila je obitelj DRAGE I KAROLINE ETEROVIĆ 25-godišnjicu braka. Pod Misom su njihova djeca čitala svetopisamske tekstove-čitanja. Poslije Pričesti kćer Sonja je otpjevala solo Pavlov »hvalospjev ljubavi« kao himan zahvalnosti. Čestitamo.

ANICA NEVOLIĆ

30 godina Crkveno-glazbenog rada

U Novom Sadu, u crkvi Imena Blažene Djevice Marije, 23. travnja 1978. Anica Nevolić, ravnateljica pjevačkog crkvenog zbora na hrvatskom jeziku proslavila je 30-godišnjicu svog plodnog glazbenog rada. Proslava je bila održana s vrlo bogatim programom, koji je počeo sa svetom misom pod kojom je pjevao mješoviti zbor pod ravnateljstvom same slavljenice.

Anica Nevolić je počela orgulje svirati 1948. u crkvi Uzvišenja sv. Križa u Petrovaradinu, i tu je svirala sve do 1974. kada preuzima pjevački zbor u Novosadskoj crkvi Imena Bl. D. Marije. Od tog doba nije bilo orguljaša i zbor je do tada pjevao gotovo samo jednoglasno. Ona je doprinijela da se osnuje zbor, koji

će gajiti četveroglasno pjevanje. Danas taj zbor broji oko 26 članova, a sačinjavaju ga učenici, studenti, službenici, radnici, zanatlije, domaćice i umirovljenici. Ovaj, današnji zbor ima još jednu svoju vrijednost, što njegova prosječna starost iznosi oko 35 godina. Također je važno spomenuti, da u ovom zboru ima i nekoliko kompletnih obitelji, što je također jedna posebnost ovog zbora.

Istoga dana održan je i duhovni koncert u spomenutoj crkvi, a njime je ravnala sama slavljenica. Raspored glazbenih točaka se sastojao od 12 vokalnih točaka, te 6 (kratkih) glazbenih točaka na orguljama. Mogao se zamijetiti sklad među glasovima, što je davalo i kvalitetu ovom koncertu. Bilo je izvedeno više himana, a posebno je bila zapažena dobra izvedba kantate »Pjesma suncu« na riječi sv. Franje Asiškog. Ostale izvedbe uglavnom su bile liturgijskog karaktera, koje se mogu primijeniti pri sv. misi. Sama Anica Nevolić izvela je tri solo točke na orguljama, što je potvrdilo njezinu veliku vještinu na ovim velikim dvo-manualnim Riegerivim orguljama. Ljepoti ovog koncerta pridonijeli su i svi pjevači, koji su ostavljali svoje svakidašnje poslove i dolazili na probe koje su ponekad bile teške i zamorne, ali njihov entuzijizam za pjevanjem doprinio je ljepoti ovog koncerta.

I naš list se pridružuje s čestitkama i željom da se nastavi ljubav prema crkvenoj glazbi kod slavljenice i njezina zbora i da uvijek osjeća ono što je napisala u svom motu. »Slatko je pjevati Bogu«.

A. Đ.

UMRLA S. PIJA OD BEZGREŠNE

12. studenoga umrla je karmelićanka stroge klauzure u Ivanić Kloštru s. Pija od Bezgrešne, krsnim imenom Silvija Hernla iz Prnjavora, u 51-oj godini života. Njezin život, a osobito smrt i pokop bio je pravi trijumf vjerničke ljubavi. Naša joj Crkva duguje veliku hvalu za tolike molitve i ljubav kojom je, i kao poglavarica i kao sestra, pratila zjenu oka naše Crkve: bogoslove i svećenike, osobito mlađe. Pija, u slavi Kristovoj, ne zaboravi nas!

PREMJEŠTAJI I IMENOVANJA

U posljednjem broju omaškom u redništva potkrale su se neke manjkavosti s obzirom na ovogodišnje premještaje. Istim dekretima subotičkog biskupa imenovan je TOMO BUKVIĆ, župnik iz Đurđina, za biskupijskog bibliotekara. ŽELJKO AUGUSTINOV, kapelan iz Bačkog Monoštora, za upravitelja župe Futog. VARGA DEZSŐ je imenovan kapelanom u subotičkoj katedrali. Moli-mo zainteresirane da ovu ispravku uvažavaju.